

«ЗЕЛЕНІ ФІНАНСИ» ЯК СКЛАДОВА ПАРАДИГМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

©2018 ДОБРОВОЛЬСЬКА О. В.

УДК 336.7

Добровольська О. В. «Зелені фінанси» як складова парадигми сталого розвитку

Одним із основних питань імплементації концепції сталого розвитку є фінансування відповідних проектів, тому в сучасних умовах поряд із трьома базовими елементами – економічним, екологічним та соціологічним – виокремлюється і фінансовий. Розвиток «зеленої економіки» спричинив появу «зелених фінансів». Проте наразі не існує єдиного усталеного розуміння дефініції «зелені фінанси», тому аналіз існуючих підходів є метою цього дослідження. У результаті проведеного аналізу систематизовано ключові підходи щодо розуміння «зелених фінансів» як: 1) процесу; 2) фінансових інвестицій у різних формах прояву; 3) фінансових потоків; 4) сталої фінансової системи. Останній підхід визначено як найбільш системний. Надано визначення «зелених фінансів» через фінансову систему; суб'єктно-об'єктну характеристику фінансової системи сталого розвитку, яка включає регуляторів прямого та опосередкованого впливу, а також об'єктів і суб'єктів (інвесторів та реципієнтів). Узгоджено суб'єктів та об'єктів зі сферами та ланками фінансової системи. Отримані результати покладені в основу подальших досліджень щодо систематизації конкретних фінансових інструментів та їх характеристик.

Ключові слова: сталий розвиток, «зелені фінанси», «зелені фінансові інструменти», фінансова система.

Рис.: 2. Бібл.: 18.

Добровольська Олена Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи, Дніпровський державний аграрно-економічний університет (вул. Академіка Сергія Єфремова, 25, Дніпро, 49600, Україна)

E-mail: elena.d0777@gmail.com

УДК 336.7

UDC 336.7

Добровольская Е. В. «Зеленые финансы» как составляющая парадигмы устойчивого развития

Одним из основных вопросов имплементации концепции устойчивого развития является финансирование соответствующих проектов, поэтому в современных условиях наряду с тремя базовыми элементами – экономическим, экологическим и социологическим – выделяется и финансовый. Развитие «зеленой экономики» привело к появлению «зеленых финансов». Однако пока не существует единого устоявшегося понимания дефиниции «зеленые финансы», поэтому анализ существующих подходов является целью настоящего исследования. В результате проведенного анализа систематизированы ключевые подходы к пониманию «зеленых финансов» как: 1) процесса; 2) финансовых инвестиций в различных формах проявления; 3) финансовых потоков; 4) устойчивой финансовой системы. Последний подход определен наиболее системным. Дано определение «зеленых финансов» через финансовую систему. Представлена субъектно-объектная характеристика финансовой системы устойчивого развития, которая включает регуляторов прямого и косвенного влияния, а также объектов, субъектов (инвесторов и реципиентов). Согласованы субъекты и объекты со сферами и звеньями финансовой системы. Полученные результаты положены в основу дальнейших исследований по систематизации конкретных финансовых инструментов и их характеристик.

Ключевые слова: устойчивое развитие, «зеленые финансы», «зеленые финансовые инструменты», финансовая система.

Рис.: 2. Библ.: 18.

Добровольская Елена Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры финансов и банковского дела, Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет (ул. Академика Сергея Ефремова, 25, Днепр, 49600, Украина)

E-mail: elena.d0777@gmail.com

Dobrovolska O. V. The «Green Finance» as a Component of the Paradigm of Sustainable Development

One of the main issues of implementation of the concept of sustainable development is the financing of relevant projects, so in modern conditions, along with the three basic elements – economic, environmental and sociological – is also allocated the financial element. The development of the «green economy» has led to the emergence of «green finance». However, there is no single established understanding of the definition of «green finance», thus analyzing existing approaches is the purpose of this research. As a result of the analysis the key approaches to understanding «green finance» are systematized as follows: 1) process; 2) financial investments in various forms of manifestation; 3) financial flows; 4) sustainable financial system. The last approach is determined as the most system-related. The definition of «green finance» via financial system is provided. The subject-object characterization of the financial system of sustainable development, which includes regulators of direct and indirect influence, and also objects, subjects (investors and recipients) is presented. The subjects and objects are coordinated with the spheres and links of financial system. The obtained results become the basis for further studies on systematization of specific financial instruments and their characteristics.

Keywords: sustainable development, «green finance», «green financial instruments», financial system.

Fig.: 2. Bibl.: 18.

Dobrovolska Olena V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Banking, Dnipro State Agrarian Economics University (25 Academician Serhiy Yefremov Str., Dnipro, 49600, Ukraine)

E-mail: elena.d0777@gmail.com

Просування стратегії «зеленого зростання» в будь-якому напрямі та в будь-якій країні вимагає вирішення питання фінансування всіх заходів як з боку держави, так і з боку бізнесу. Тому в сучасних умовах поряд з екологічною, соціальною та економічною складовими із останньої виокремлюється і фінансова складова. Поступово проблема формування та розвитку «зеленої економіки» спричинила появу нових дефініцій – «зелені фінанси», «кліматичні фінанси», «зелені облігації», «зелені кре-

дити», тобто розвиток «зеленої економіки» привів до появи специфічних фінансових інструментів, які використовуються в цілому ряді країн на сучасному етапі саме в проектах «зеленої економіки». З часом стало зрозуміло, що, окрім економічної складової наразі (враховуючи суттєве зростання ролі фінансів у світовому просторі, процеси фінансiалiзацiї свiтoвoї економiки), важливе значення для ефективної політики в даному напрямі набувають саме питання фінансового забезпечення. За оцінками різних фа-

хівців, у тому числі фахівців ООН, для комплексного задоволення потреб «зеленої економіки» до 2030 р. необхідно від 20 до 35 трлн дол. При цьому основна маса цих коштів – близько 50% повинна бути спрямована на розробку та впровадження інфраструктурних об'єктів та об'єктів відновлювальної енергії, ще близько 20% – на пом'якшення та адаптацію до наслідків зміни клімату, майже 3–5% – на потреби «розумного» сільського господарства.

На сучасному етапі дослідження проблемам «зелених фінансів», у тому числі їх сутності як економічної дефініції, увага в основному приділяється зарубіжними вченими та фахівцями міжнародних організацій, що опікуються проблемами сталого розвитку, а саме такими: Дж. Шмідта-Трауб, Дж. Д. Сеш, К. Беренсмен, Н. Лінденберг, Ю. Волз, Дж. Бонк, Х. Харас і Дж. Макартур та ін. Серед вітчизняних науковців варто виокремити роботи Карліна М. І., Гацької А. П. та ін. Формування розуміння сутності «зелених фінансів» має виключно важливе значення для здійснення фінансування «зелених проектів», тому метою статті є систематизація існуючих і пропозиція власного розуміння цієї дефініції.

Концепція «зелених фінансів» є цілком логічним доповненням концепції сталого розвитку. Наразі, за даними ООН, дану концепцію в тій чи іншій формі підтримують більше 170 країн світу. За даними світової фінансової корпорації, «зелена» фінансова діяльність у світі набирає обертів. Однак у даному питанні є ціла низка проблем, що уповільнюють використання фінансових ресурсів, зокрема не існує чітких «правил гри», відсутні фінансові стандарти, які дозволяють той чи інший фінансовий інструмент класифікувати як «зелений», відсутні міжурядові угоди тощо.

Для якісного забезпечення розвитку «зелених фінансів» необхідно визначити базові складові елементи, що включені у відносини в цій сфері. Найбільш повно це відображено в роботі Г. Шмідта-Трауба та Дж. Сеша (*Schmidt-Traub G., Sachs J. D.*) «Фінансування сталого розвитку» [1]. Джерела фінансування поділено залежно від рівня економічної системи, а саме: національний і міжнародний рівень, враховуючи взаємозв'язки у вирішенні як соціальних, так і екологічних проблем. При цьому в межах національного рівня варто виокремлювати і локальний рівень, а виходячи за межі національного – такий регіональний рівень, як, наприклад, європейський регіон, у межах якого визначаються власні правила щодо забезпечення сталого розвитку та фінансування відповідних заходів.

Стосовно національного рівня фінансування, то воно передбачає стимулювання податкової реформи та податкової дисципліни, а також митного регулювання. Зокрема, станом на 2015 р. 13 країн світу запровадили національні або локальні податки на викиди вуглецю. Крім того, необхідно забезпечити якісне

управління державними фінансами в рамках бюджетної політики, яке стосується перегляду та перерозподілу видаткової частини та спрямування державних коштів на підтримку проектів, що сприяють забезпеченню сталого розвитку економіки країни. Не менш важливого значення набуває використання фінансових інструментів державою не лише з точки зору введення додаткових податків для стимулювання обмеження не тільки викидів та забруднення навколишнього середовища, але й інвестування державою проектів, що спрямовані на активне використання технологій, які погіршують стан навколишнього середовища. У даному контексті важливим є системний підхід з точки зору як фінансової, так і екологічної складової шляхом напрацювання інструментів точного оцінювання рівня забруднення навколишнього середовища конкретним суб'єктом економіки.

Щодо ролі приватних інвесторів, то вона не зводиться лише до участі фінансових посередників, таких як банки, страхові компанії чи недержавні пенсійні фонди. Не менш важливим з точки зору формування умов для сталого розвитку та розвитку «зелених фінансів» є роль населення як споживача органічних продуктів харчування, вирощених на основі технологій природного агровиробництва. Це фактично створення попиту, а отже, формування відповідного сегмента ринку.

Таким чином, населення формує вхідні грошові потоки для підприємств, що займаються виробництвом і реалізацією екологічно чистої продукції та створює фінансові умови для їх подальшого розвитку. Це стосується не лише продуктів харчування, адже не менш важливим є підхід населення до сортування сміття, раціонального споживання води тощо. У межах цих рівнів визначено фінансові потоки за їх приналежністю, тобто фінансові потоки із приватних джерел і фінансові потоки, що формуються приватними інвесторами. При цьому важливого значення для формування фінансових потоків має сприятлива ситуація як на міжнародному рівні, так і в межах країни.

З точки зору міжнародного рівня для фінансового забезпечення сталого розвитку важлива стабільність світової фінансової системи, а також зниження рівня фінансових ризиків, що вимагає перегляду підходів у сфері фінансового регулювання та нагляду за діяльністю банківських установ, розвитку фондового ринку, а також ринку деривативів, учасники яких активно проводять операції та напрацьовують нові фінансові інструменти зеленого фінансування.

З точки зору національного рівня базовою умовою є формування сприятливої ситуації для просування таких проектів, у тому числі проведення заходів щодо підвищення екологічної та фінансової грамотності населення, розуміння Верховною Радою важливості та невідворотності прийняття законодав-

ства, що регламентує фінансове забезпечення сталого економічного розвитку, розуміння з боку регуляторів – Національного банку України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг і Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку – потреби у стимулюванні просування «зелених» фінансових продуктів на вітчизняному фінансовому ринку.

Автори дорожньої карти низьковуглецевого «зеленого зростання» досить системно описують інтерфейс «зелених фінансів», що може бути розповсюдженим на всі існуючі напрями [2]. Вони визначають чотири базові групи: фінансова індустрія, власне «зелені» фінанси, економічне зростання, покращення навколишнього середовища. При цьому в межах фінансової індустрії вони визначають такі базові елементи: розвиток нових фінансових продуктів; фінансування інших галузей і технологій (йдеться про ті, що можуть бути спрямовані на захист навколишнього середовища); прогресивні методи управління ризиками; ефективна робота на ринку викидів.

У розрізі покращення навколишнього середовища увага зосереджена навколо впровадження «зелених технологій» та розвитку «зелених галузей», зокрема альтернативних джерел енергії, природного агровиробництва тощо), законодавчих норм покращення стану навколишнього середовища, більш активного розвитку ринку торгівлі викидами. Економічне зростання як елемент інтерфейсу «зелених фінансів» включає в себе розвиток новітніх технологій, просування екологічно безпечних галузей, розробку схем підвищення ефективності торгівлі викидами. Стосовно власне «зелених фінансів», то вони включають фінансування «зелених підприємств» і технологій, розвиток «зелених фінансових продуктів» і «зелених інвестицій», включення ризиків забруднення навколишнього середовища при прийнятті рішень щодо фінансування та підвищення ефективності операцій торгівлі викидами.

На думку Х. Дж. Но (NoH H. J.), усі «зелені» фінансові продукти варто поділити на чотири базові групи:

- ✦ *роздрібні фінанси* («зелена іпотека», «зелені» кредити на придбання житла, «зелені» кредити на будівництво комерційної нерухомості, «зелені» кредитні картки, «зелені» автокредити);
- ✦ *корпоративні/інвестиційні фінанси* (фінансування «зелених проектів», «зелена сек'юритизація», «зелені» венчурний і приватний капітали, технологічний лізинг і карбонові фінанси);
- ✦ *управління активами* (фіскальний або казначейський фонд, екофонд та низьковуглецевий фонд, зелені облігації, фонд на випадок стихійного лиха);

- ✦ *страхування* (автострахування, вуглецеве страхування, страхування катастроф, «зелене страхування») [3].

З точки зору класифікації ці групи умовно представляють різні сектори фінансової системи, а саме – банківський сектор у частині кредитування, сектор державних фінансів – через сформовані фонди, страховий сектор і сектор суб'єктів господарювання.

Проведений нами системний аналіз дефініції «зелені фінанси», а також критичний їх огляд у роботах зарубіжних авторів дозволив зробити висновок щодо відсутності усталеності в розумінні даного поняття, що суттєво ускладнює власне процес фінансового забезпечення сталого розвитку економіки як на рівні окремо взятої країни, так і на міжнародному рівні. Більше того, наразі в основному в роботах зарубіжних авторів активно проводяться дослідження даної дефініції. Це є надто важливим питанням, оскільки надання єдиного прозорого та зрозумілого визначення «зелених фінансів» буде покладено в основу робочих документів світових організацій, що здійснюють регулювання сталого розвитку, та дозволить визначити правила, яких варто дотримуватись при визначенні як обсягів фінансування, так і результатів цих дій.

На наш погляд, варто виокремити такі базові підходи (рис. 1): визначення «зелених фінансів» як процесу в розумінні інтегрованості фінансового сектора в трансформаційні процеси, що супроводжують формування сталого розвитку [4], або ж як процесу фінансування різнопланових заходів чи різних видів діяльності, що сприяють сталому розвитку [5–7]. Варто зазначити, що такий підхід є досить популярним, а відмінності, що виникають при цьому, обумовлені тими елементами, які, на думку авторів, варто визначати як головні проблеми, на вирішення яких спрямовуються кошти, зокрема вони можуть бути зосереджені на вирішенні проблем розвитку низьковуглецевої економіки або ж на виробництво екологічних продуктів, зміни клімату та інше, що пов'язують із забезпеченням сталого розвитку [8].

Досить часто зустрічається ототожнення «зелених фінансів» із «зеленими інвестиціями» [9–11] в проекти сталого розвитку. Так, зокрема в роботі [9] зазначається, що «зелені фінанси» – це «всі форми інвестицій або кредитування, які враховують вплив на навколишнє середовище і підвищують екологічну стійкість, ключовим елементом яких є сталі інвестиції та банківський сектор, де інвестиційні та кредитні рішення приймаються на основі екологічного скринінгу та оцінки ризиків відповідно до стандартів екологічної стійкості». На наш погляд, термін «інвестиції» є значно вужчим за термін «фінанси», адже інвестиції – це лише один із інструментів, який використовується для досягнення певних результатів; окрім інвестицій, для фінансування можуть бути задіяні

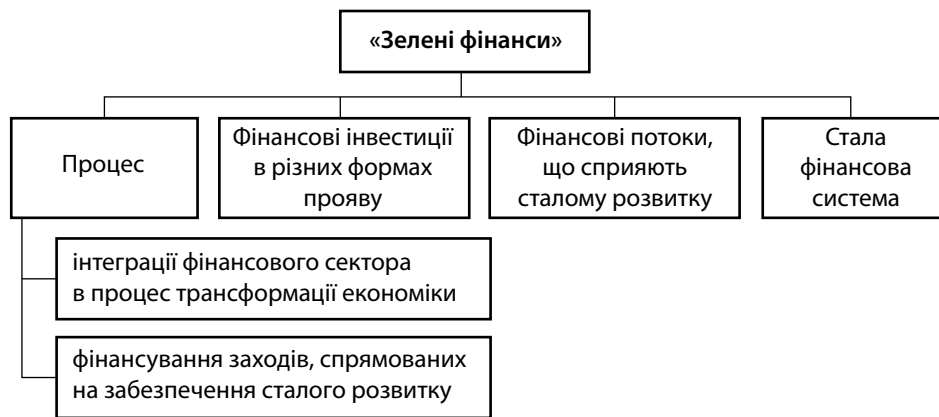

Рис. 1. Систематизація підходів до розуміння дефініції «зелені фінанси»

Джерело: авторська розробка.

різноманітні джерела, зокрема банківські кредити, інструменти фондового ринку (наприклад, облігації). Крім того, є досить потужний блок інструментів, що можуть використовуватись у сфері державних фінансів для фінансування проектів сталого розвитку.

Замість ототожнення «зелених фінансів» з «фінансовими інвестиціями» більш доречним видається прирівнювання їх до «фінансових потоків», оскільки фінансові потоки супроводжують всі операції інвестиційного, кредитного характеру як у межах приватного, так і державного фінансування, а також за умови змішаного фінансування, про що було зазначено вище. Х. Харасом і Дж. Макартуром (*Kharas H., McArthur J.*) надане таке визначення: «Фінансові потоки – державні чи приватні – виділяються на фінансування в те, що сприяє сталому розвитку, включаючи його економічні, соціальні та екологічні імперативи» [12].

Більш повним, на наш погляд, є розуміння «зелених фінансів» як сталої фінансової системи чи сталого фінансування: «стала фінансова система це та, яка створює вартість та здійснює транзакції фінансових активів таким чином, щоб формувати реальний добробут для обслуговування довгострокових потреб інклюзивної економіки сталого розвитку» [13]. Водночас розглядати фінансову систему як таку, що створює вартість, не є доречним, оскільки з точки зору сутності фінансів вони виникають на рівні розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту, а самі не можуть створювати вартість. Але такий підхід обумовлений процесами фінансіалізації та формуванням відповідної теорії щодо можливості створення вартості при здійсненні фінансових операцій. Більш ширшим є визначення «зелених фінансів» як фінансової системи, запропоноване експертною групою зі сталих фінансів Європейського Союзу [4]: «фінансова система, яка є стабільною і спрямованою на довгострокову освіту, вирішення економічних, соціальних, екологічних проблем, включаючи сталу зайнятість, пенсійне фінансування, технологічні інновації, інфраструктуру, будівництво та пом'якшення наслідків зміни клімату».

У цілому, сутність фінансової системи досліджувалася в роботах багатьох як вітчизняних так і закордонних авторів. Найбільш популярним підходом у вітчизняних публікаціях є розуміння фінансової системи як сукупності економічних відносин, що виникають у межах різних сфер і ланок. Визначення, що надають економісти, також узгоджується з визначенням фахівців фінансового права. Так, Нестеренко А. С. запропоновано визначення фінансової системи України як «складної, відкритої, динамічної, структурованої ієрархічної системи; доведено, що сучасна фінансова система становить собою внутрішньообумовлену сукупність взаємопов'язаних і об'єднаних єдиною метою сфер, ланок та інститутів, кожна з яких представляє специфічну групу фінансових відносин, які опосередковують формування, розподіл та організацію використання фондів грошових коштів держави, місцевого самоврядування, підприємств різних форм власності, фінансових інституцій» [14]. Досить цікавим є дослідження, проведене на перетині фінансової науки та науки фінансового права авторами Сухонос В., Чернадчук В. і Школьник І. [15], які зазначають, що фінансова система являє собою систему взаємовідносин між державними фінансами, фінансами суб'єктів господарювання та фінансами домогосподарств, що здійснюються через інститути та за допомогою інструментів фінансового ринку в умовах, що регламентуються чинним законодавством у відповідних сферах.

Дещо інший підхід, як правило, пропонують закордонні вчені, що обумовлено провідною роллю, яку відіграє саме фінансовий ринок та його інститути, оскільки, на відміну від вітчизняної практики (коли значна частка фінансових ресурсів зосереджена у сфері державних фінансів і грошові потоки рухаються за межами фінансового ринку), у зарубіжній практиці більша частка руху фінансових ресурсів (у тому числі й публічних фінансів) відбувається через фінансовий ринок з використанням відповідних фінансових інструментів. Так, зокрема Г. Шиназі зазначає, що «фінансова система – це сукупність

взаємопов'язаних елементів: інфраструктура (правова, платіжна, розрахункова, облікова), інститути (банки, фірми, що займаються операціями з цінними паперами, інституційні інвестори), ринки (фондова біржа, грошовий ринок і ринок похідних фінансових інструментів)» [16]. Такий самий підхід спостерігається і в матеріалах, викладених вище при розгляді підходів до розуміння дефініції «зелена економіка» та «зелені фінанси».

Аналіз цих підходів показує, що «зелене фінансування», як правило, визначається через об'єкт, який фінансується. Йдеться передусім про інвестиції в «зелені технології», у розвиток «зелених підприємств», у створення умов для ведення природного виробництва тощо. Водночас не береться до уваги бажаний чи очікуваний результат, а отже, якийсь чи то економічний, чи то екологічний, чи то соціальний ефект може бути отриманий у результаті вкладання коштів в об'єкти. Разом з тим «зелене фінансування» повинно бути зосереджене саме на тих результатах, які можуть бути отримані. Власне розрахунок можливого ефекту та розрахунок необхідних обсягів фінансування ускладнюється відсутністю чітко визначених критеріїв, які саме фінансові інструменти слід вважати «зеленими». На рис. 2 представлено авторське розуміння суб'єктно-об'єктної структури фінансової системи сталого розвитку («зелених фінансів»).

Так, основні *суб'єкти*, що задіяні в системі цих відносин, поділені на дві групи – *інвестори* (ті, що здійснюють фінансування «зелених проектів») і *реципієнти* (ті, хто потребують фінансових ресурсів для впровадження еко-проектів). До інвесторів належать такі:

- ✦ *державні інститути та органи місцевого самоврядування*, які формують та застосовують цільові фонди з метою вирішення проблем забезпечення сталого розвитку, але, окрім суто фінансових програм, їх не менш важливе значення проявляється у створенні відповідної законодавчої бази, а також у формуванні та імплементації ідеології щодо споживання якісної органічної продукції, екологічної поведінки, зокрема щодо сортування сміття, енергозбереження та ресурсозбереження, тощо;
- ✦ *фінансові установи*, у тому числі банки, страхові компанії, інвестиційні фонди, лізингові компанії, кредитні спілки, які безпосередньо працюють з фінансовими інструментами, що застосовуються для фінансового забезпечення сталого розвитку та є відповідно об'єктами фінансової системи сталого розвитку;
- ✦ *домогосподарства*, які є не лише споживачами екологічно безпечних технологій і товарів, у тому числі продуктів харчування, але і через формування попиту на відповідні товари, роботи чи послуги здатні змінювати структуру ринку на користь просування ідей сталого розвитку.

До реципієнтів фінансових ресурсів варто віднести:

- ✦ *суб'єктів господарювання*, що впроваджують «зелені проекти» та, відповідно, потребують фінансування;
- ✦ *домогосподарства*, що застосовують «зелені» продукти чи технології, зокрема можуть переходити на використання інших джерел енергії та потребують для цього фінансових ресурсів, які, своєю чергою, можуть бути надані на певних пільгових умовах, або ж якась їх частина може бути компенсована державою.

Об'єктами фінансової системи сталого розвитку є в цілому фінансові інструменти, найбільш розповсюджені серед яких «зелені»: державні фонди, інвестиції, кредити, облігації, револьверні кредити, страхування, похідні цінні папери, що укладаються на основі «зелених» фінансових інструментів та контрактів (опціони, ф'ючерси, форвардні контракти), тощо.

Важливого значення для розвитку фінансової системи сталого розвитку набувають *державні регулятори*, які формують фінансову політику в контексті сталого розвитку та які варто розподілити у дві групи: перша група – фінансові регулятори, діяльність яких має бути зосереджена на розробці та нормативному супроводженні операцій із «зеленими фінансовими інструментами» – Національний банк України (регулювання кредитних операцій), Національна комісія по цінних паперах і фондовому ринку (регламентація операцій із «зеленими облігаціями» та похідними цінними паперами), Національна комісія що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (регулювання у сфері надання послуг «зеленого страхування»), Міністерство фінансів України (у частині створення державних і місцевих цільових фондів забезпечення сталого розвитку); друга група – державні органи, що регулюють технологічні процеси та безпосередньо відповідають за екологічну та економічну складові сталого розвитку країни – Міністерство аграрної політики та продовольства України (у частині стимулювання розвитку природного агровиробництва), Міністерство екології та природних ресурсів (Мінприроди України) та інші.

На наш погляд, розуміння «зелених фінансів» через *фінансову систему* є найбільш повним і може бути визначеном як сукупність економічних відносин між економічними агентами (державними інститутами, приватними інвесторами та фінансовими посередниками) на національному та наднаціональному рівнях, що виникають з приводу формування, використання та регулювання фінансових інструментів з метою забезпечення сталого розвитку економіки та отримання економічного, екологічного та соціального ефекту. На відміну від вищенаведених підходів такий підхід є більш системним і відповідає базовим

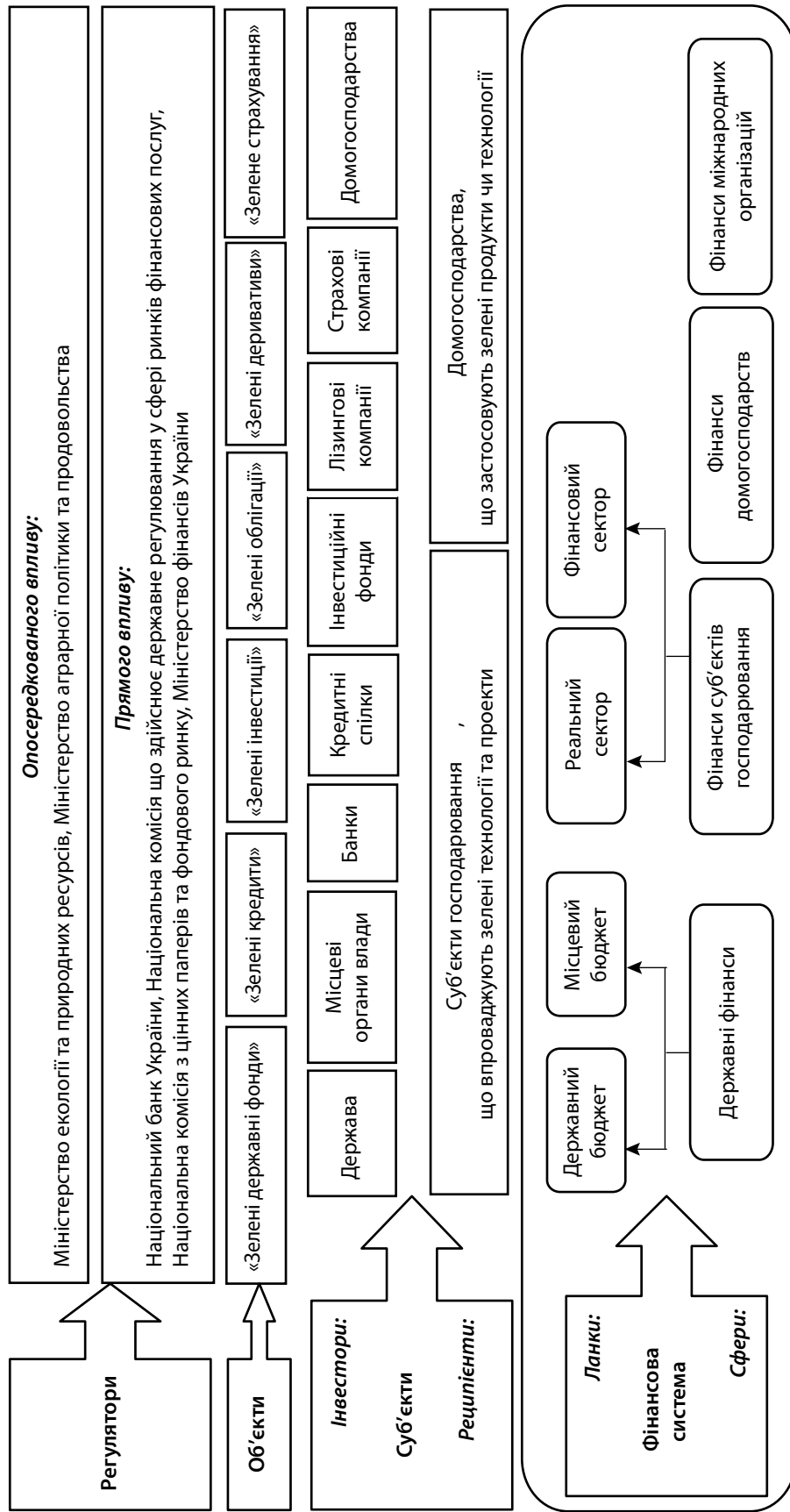

Рис. 2. Суб'єктно-об'єктна характеристика фінансової системи сталого розвитку («зелені фінанси»)

Джерело: авторська розробка.

критеріям парадигми сталого розвитку як на національному, так і на світовому рівні.

ВИСНОВКИ

Отже, імплементація стратегії сталого розвитку обумовила появу нової дефініції – «зелені фінанси», у межах яких з'являються нові види фінансових інструментів, які використовуються для фінансування «зелених проектів». Найбільш розповсюдженими є цільові «зелені кредити», «зелені облігації», державні «зелені фонди» та інші. Саме ці інструменти наразі не мають чітких характеристик, що уповільнює їх використання та потребує проведення подальших досліджень у цьому напрямі. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Schmidt-Traub G., Sachs J. D. Financing Sustainable Development: Implementing the SDGs through Effective Investment Strategies and Partnerships, 2015. 156 p. URL: <http://unsdsn.org/wp-content/uploads/2015/04/150408-SDSN-Financing-Sustainable-Development-Paper.pdf>

2. Low carbon Green Growth in Asia: Policies and Practices Asian Development Bank Institute. 2013. 266 p. URL: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/159319/adb-low-carbon-green-growth-asia.pdf>

3. Noh H. J. Financial Strategy to Accelerate innovation for Green Growth. 2010. 31 p. URL: <https://www.oecd.org/sti/ind/45008807.pdf>

4. Interim Report. EU High-Level Expert Group on Sustainable Finance. 2017. URL: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/170713-sustainable-finance-report.en.pdf>

5. Green Finance. A Bottom-up Approach to Track Existing Flows. IFC, GIZ. 2017. 66 p. URL: https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/48d24e3b-2e37-4539-8a5e-a8b4d6e6acac/IFC_Green+Finance++A+Bottom-p+Approach+to+Track+Existing+Flows+2017.pdf

6. Towards a green finance framework. European Banking Federation. 2017. 46 p. URL: <https://www.ebf.eu/wp-content/uploads/2017/09/Geen-finance-complete.pdf>

7. G20 Green Finance Synthesis Report. 2017. http://unepinquiry.org/wp-content/uploads/2017/07/2017_GFSG_Synthesis_Report_EN.pdf

8. Green finance progress report. United Nations Environment Programme. 2017. URL: http://unepinquiry.org/wp-content/uploads/2017/07/Green_Finance_Progress_Report_2017.pdf

9. Худякова Л. С. Международное сотрудничество в развитии «зеленого» финансирования. *Деньги и кредит*. 2017. № 7. С. 10–18.

10. Berensmann K., Lindenberg N. Green Finance: Actors, Challenges and Policy Recommendations / Dr Senior Researchers Department «World Economy and Development Financing». German Development Institute / Deutsches Institut für Entwicklungspolitik (DIE). 2016. URL: https://www.die-gdi.de/uploads/media/BP_23.2016.pdf

11. Financing the Green Transformation. How to Make Green Finance Work in Indonesia / Volz U., Böhnke J., Knierim L., Richert K., Röber G.-M., Eidt, V. 2015. URL: <http://www.palgrave.com/us/book/9781137486110>

12. Kharas H., McArthur J. Links is the chain of sustainable finance: Accelerating private investments for the SDGs, including climate action. Brookings Institution, 2016. 18 p. URL: <https://www.brookings.edu/research/links-in-the-chain-of-sustainable-finance-accelerating-private-investments-for-the-sdgs-including-climate-action/>

13. The financial system we need: from momentum to transformation. Inquiry Report. 2016. URL: <http://unepinquiry.org/publication/the-financial-system-we-need-from-momentum-to-transformation/>

14. Нестеренко А. С. Фінансова система України: правова характеристика та законодавче регулювання : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2014. 40 с.

15. Chernadchuk V., Sukhonos V., Shkolnyk I. The notion and content of financial system in the context of financial law of Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. 2017. Vol. 15. Issue 2-1. P. 234–245.

doi: 10.21511/ppm.15(2-1).2017.07

16. Шинази Г. Дж Сохранение финансовой стабильности. *Вопросы экономики*. 2005. № 36. 34 с.

17. Карлін М. І. Форми фінансового стимулювання екологічної відповідальності бізнесу, територіальних громад і громадян. *Демографія та соціальна економіка*. 2017. № 3. С. 89–99.

18. Гацька Л. П. Тенденції екологізації фінансової системи, можливості для країн, що розвиваються. *Гроші, фінанси і кредит*. 2017. № 5. С. 187–191.

REFERENCES

Berensmann, K., and Lindenberg, N. "Green Finance: Actors, Challenges and Policy Recommendations Senior Researchers Department «World Economy and Development Financing» German Development Institute". https://www.die-gdi.de/uploads/media/BP_23.2016.pdf

Chernadchuk, V., Sukhonos, V., and Shkolnyk, I. "The notion and content of financial system in the context of financial law of Ukraine". *Problems and Perspectives in Management*. Vol. 15, no. 2-1 (2017): 234-245.

doi:10.21511/ppm.15(2-1).2017.07

"G20 Green Finance Synthesis Report. 2017". http://unepinquiry.org/wp-content/uploads/2017/07/2017_GFSG_Synthesis_Report_EN.pdf

"Green finance progress report. United Nations Environment Programme. 2017". http://unepinquiry.org/wp-content/uploads/2017/07/Green_Finance_Progress_Report_2017.pdf

"Green Finance. A Bottom-up Approach to Track Existing Flows. IFC, GIZ" https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/48d24e3b-2e37-4539-8a5e-a8b4d6e6acac/IFC_Green+Finance++A+Bottom-p+Approach+to+Track+Existing+Flows+2017.pdf

Hatska, L. P. "Tendentsii ekolohizatsii finansovoi systemy, mozhlyvosti dlia krain, shcho rozvyvaiutsia" [Trends in environmentalizing the financial system, opportunities for developing countries]. *Hroshi, finansy i kredyt*, no. 5 (61) (2017): 187-191.

"Interim Report. EU High-Level Expert Group on Sustainable Finance". <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/170713-sustainable-finance-report.en.pdf>

Karlin, M. I. "Formy finansovoho stymuliuвання ekolohichnoi vidpovidalnosti biznesu, terytorialnykh hromad i hromadian" [Forms of financial stimulation of environmental responsibility of business, territorial communities and citizens]. *Demohrafia ta sotsialna ekonomika*, no. 3 (31) (2017): 89-99.

Kharas, H., and McArthur, J. Links is the chain of sustainable finance: Accelerating private investments for the SDGs, including climate action. Brookings Institution, 2016. <https://www.brookings.edu/research/links-in-the-chain-of-sustainable-finance-accelerating-private-investments-for-the-sdgs-including-climate-action/>

Khudyakova, L. S. "Mezhdunarodnoye sotrudnichestvo v razvitii «zelenogo» finansirovaniya" [International cooperation in the development of "green" financing]. *Dengi i kredit*, no. 7 (2017): 10-18.

"Low carbon Green Growth in Asia: Policies and Practices Asian Development Bank Institute". <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/159319/adbi-low-carbon-green-growth-asia.pdf>

Nesterenko, A. S. "Finansova systema Ukrainy: pravova kharakterystyka ta zakonodavche rehuliuвання" [Financial System of Ukraine: Legal Characteristics and Legislative Regulation]: *avtoref. dys. ... dokt. iuryd. nauk: 12.00.07*, 2014.

Noh Hee, J. "Financial Strategy to Accelerate innovation for Green Growth". <https://www.oecd.org/sti/ind/45008807.pdf>
Schmidt-Traub, G., and Sachs, J. D. Financing Sustainable development: Implementing the SDGs through Effective Investment Strategies and Partnerships, 2015. <http://unsdsn.org/wp-content/uploads/2015/04/150408-SDSN-Financing-Sustainable-Development-Paper.pdf>

Shinazi, G. Dzh. "Sokhraneniye finansovoy stabilnosti" [Preservation of financial stability]. *Voprosy ekonomiki*, no. 36 (2005).

"The financial system we need: from momentum to transformation" Inquiry Report. 2016. <http://unepinquiry.org/publication/the-financial-system-we-need-from-momentum-to-transformation/>

"Towards a green finance framework. European Banking Federation. 2017". <https://www.ebf.eu/wp-content/uploads/2017/09/Geen-finance-complete.pdf>

Volz, U. et al. "Financing the Green Transformation. How to Make Green Finance Work in Indonesia". <http://www.palgrave.com/us/book/9781137486110>